

Ελλάς Εξπρές*

Κωστή Τριανταφύλλου

Στην διαδρομή με το τοπίο που δεν προλαβαίνουμε να ξεχωρίσουμε όταν το ταξίδι έχει σταματήσει, περίοδος αναμονής να κυριεύει τα μάτια η αγωνία να γράφεται σ' ένα σώμα ανυπόμονο να καταλάβει τι θα συμβεί μετά. Διαδρομές νυχτερινής αφήγησης που δεν καταγράφηκαν, με κάνουν να στήνω αυτί έξω απ' το βαγόνι, όταν έρχεται απ' το πουθενά σε μια γαλήνια νύχτα τρομαχτική αντάρα με φοβερούς όγκους καταιγίδας για να περάσει γρήγορα και να χαθεί στον ορίζοντα ανάμνηση. Το όχημα κυλάει στην οδύσσειά του χωρίς να ξέρει τι περιμένει. Πόντιοι στοιβαγμένοι στα βαπόρια της τουρκικής ακτοπλοΐας. Αποσπάσματα αφήγησης διέρχονται απ' το παράθυρο ν' ακουμπήσεις πάνω τους. Το φως πέφτει γυμνό καίει το βυθό της ανάγνωσης. Προς το βάθος. Τα άδεια βαγόνια είναι που κάνουν τον περισσότερο θόρυβο. Η Μεγάλη Ιδέα. Πολλή ώρα σιωπηλοί να κοιτιόμαστε στα μάτια να διασχίζουν τοπία κι αφηγήσεις το παράθυρο του βαγονιού. Λέξεις που είχανε το θάρρος να ειπωθούν. Περιπλάνηση παρεκκλίνοντας να ορμάς μέσα βαθιά για να σαηνευτείς από πλάνη και πάλι να βγεις στην διαδρομή που χαράζει σχήματα η άμμος τυχαία σώματα για να τα σβήσει το παλιροϊκό κύμα με τις καταποντισμένες του φαντασιώσεις. Προς τον βυθό. Αμμολογία. Τσακισμένες συλλαβές συνθλίβουν βράχους ακλόνητους. Κονιορτός. Ένας γκρεμός φίλος μου με το όνομα Στέλιος - γνωστός αλχημιστής. Είσαι εδώ στα βαθιά; Ανάγνωση κατάδυση στα νοήματα που ανήκουν σε εποχές που τις παρέλαβε κάποια απόχη ιστορικής εποχής. Ανελλιπής η παρουσία των αποσπασμάτων μου στον βυθό της περιπλάνησης - γραφή λαθρεπιβάτης που πάντα ονειρεύεται - κλείνει το μάτι στην ανάγνωση για να ξεκινήσει η ατμομηχανή της.

Αυτή την φορά βρέθηκα σ' ένα παλιό αγγλικό βαγόνι. Το τρένο αυτό λένε ξεκίνησε απ' τον Πόντο και πάει στη Μεσόγειο. Η θέση που ταξίδευα άλλαζε κάθε φορά στα σύνορα που διασχίζαμε οριακά τις σταματημένες ματιές των ξεχασμένων στους σταθμούς. Ακόμη και σήμερα μου συμβαίνει αυτό. Τώρα ήμουν εγκλωβισμένος στην Α' θέση με λαθρεπιβάτες στο κάτω μέρος της καρότσας να το ξέρουν όλοι και κανένας να μην το συζητάει. Ξεκινούσε το μυστικό ταξίδι μες στη

νύχτα κι όπως πάντα δεν ήξερα που θα με βγάλει κι αυτή η διαδρομή. Ξαναπήραμε το τραίνο μαζί - δεν μπορώ ν' αποχωριστώ την ανάγνωση αυτή. Τα όρια παίρνανε μορφή περνώντας από την μια θρησκεία στην άλλη, από την μια φυλή στην άλλη, από τον ένα πολιτισμό του καπιταλισμού σε μια αγροτική παμπάλαια κλειστή οικονομία. Ήτανε ατμός του συρμού που θόλωσε το τοπίο κι έμεινε για κάποιους αιώνες στα σύννεφα.

Ταραχή για να ξεκινήσει η ατμομηχανή αλλά αυτός δεν πλήρωνε μέχρι που να τελειώσει οι δυο κύριοι στο διαμέρισμα της τρίτης θέσης είπαν ότι είχε δίκιο και πρέπει να είχε δίκιο μερικές φορές είναι τόσο ξεροκέφαλος όταν βάλει ένα πράμα στο μυαλό του τα κατάφερε μια χαρά ν' ανοίξει την πόρτα του βαγονιού με το σουγιά του αλλιώς θα μας πηγαίνανε μέχρι το Κορκ νομίζω πως το έκαναν για να τον εκδικηθούν Ω μου αρέσουν οι εκδρομές με τραίνο ή με άμαξα με όμορφα μαλακά μαξιλάρια αναρωτιέμαι αν θα βγάλει εισιτήριο της Ιης θέσεως για μένα μπορεί να θέλει να μου το κάνει μέσα στο τραίνο δίνοντας φιλοδώρημα στον ελεγκτή.

Σκέφτομαι πως η Μαρία αναρωτιέται που βρίσκομαι ενώ θα αναδεικνύει την οικογενειακή θαλπωρή με μια περιττή φλυαρία γύρω από την πετυχημένη σχέση. Το να περιδιαβάσεις ανάμεσα στις γραμμές είναι επικίνδυνο, ακόμα και για επαγγελματίες του είδους. Κάθε ατμομηχανή πριν το παρθενικό της ταξίδι βαφτιζόταν, Μικρά Ασία είπανε την δικιά μας. Ταξίδι χωρίς αναμνήσεις δεν γίνεται, γι' αυτό αλλάζω βαγόνι πλησιάζω την κινητήρια δύναμη του συρμού - εκείνος κοιτάει ολόγυρα ορμάει ξαφνικά προς τα εμπρός. Μέσα από την ομίχλη που σηκώνεται ένας αμμοστρωτήρας σαν δράκοντας προχωρώντας μ' επιφύλαξη έρπει με όλο τον όγκο του κατά πάνω του - το τεράστιο κόκκινο φανάρι του τού κάνει νοήματα και ο τρολές του σφυρίζει πάνω στο ηλεκτρικό σύρμα. Ο οδηγός του πατάει το σήμα κινδύνου. Το φρένο ουρλιάζει απελπισμένα. Ο Μπλούμ υψώνοντας ένα χέρι που φοράει άσπρο γάντι αστυφύλακα βγαίνει άτσαλα έξω από τις ράγες με σπασμωδικές κινήσεις. Ο οδηγός πλακουτσομύτης με το κορμί σκυφτό πάνω στο τιμόνι ουρλιάζει καθώς γλιστράει δίπλα του πάνω από αλυσίδες και κλειδιά. Τι ανάγνωση κι αυτή – αφύλακτη διάβαση!

Ελαφρές παλμικές κινήσεις στον ελάχιστο γερμένο λαιμό της μετέφεραν το ταξίδι μέσα στις αργές και νωχελικά επαναλαμβανόμενες χωρογραφίες του απροσδιόριστου φωτισμού του βαγονιού - τα χείλη να

πρέπει να μιλήσουν κι η γλώσσα να τα δροσίζει με λέξεις ρυθμικές. Είμαστε πρόσωπο με πρόσωπο με άγνωστη συμπεριφορά - τα χαρακτηριστικά μας. Ένα πήγαινε έλα ασθμαίνοντας την αναγνώριση, επαναληπτικό. Το κεφάλι της γέρνει από την αντίθετη πλευρά για να ακουμπήσει την ματιά της αλλού. Μετράει τα φυλαχτά που μάζεψε να τους δώσει ρυθμό στη χούφτα της βυθισμένη, να διαβάσει τις ιστορίες που φευγαλέα καταγράφονται εδώ, όταν η Μαρία γειτόνισσα της εκμυστηρευόταν - και το όνομα του Νίκου να επανέρχεται σαν κάτι που εμπεριέχει την νίκη. Μέσα σ' αυτό τον κόσμο που ψηλαφούσε, εμφανίζεται το εξοχικό σπίτι με το αναγκαίο ποδήλατο και τα πρώτα παιχνίδια με τα αγόρια - ραντεβού στον Παρθενώνα που ήταν ένας φούρνος κακοχτισμένος με τσιμεντένιες κολώνες έξω απ' την οικοδομή να βαστάει την πλάκα της σκεπής - τις φιστικιές, τον φοίνικα και το νησάκι απέναντι. Τα λόγια της γερασμένης αλλά γιγαντιαίας πάντα Κούλας θα της μείνουν αξέχαστα στη χούφτα της βυθισμένη σε μια αναπόληση που θέλει να επιστρέψει. Είναι μια ιστορία που ανήκει στο Μικρασιατικό Αττικό τοπίο και στις μυρωδιές του, στο κλίμα και τους ανθρώπους του, στα σπίτια εκείνα και στις γειτονιές που ψάχνοντας τα ίχνη που είναι ακόμα ορατά και τις ιστορήσεις φτιάχνεται ένας μύθος πολύ ανθρώπινος. Θα τα τρυπήσει θα τα περάσει σε ένα μίτο της Αριάδνης να φυλάνε τις μνήμες του αύριο κι όσο θα τα μετράει, θα τα ακουμπάει, θα τα θωπεύει γυμνά νομίσματα μιας πληρωμής που τέλειωσε στη χούφτα της βυθισμένη - θα έχουν αξία ενέργειας που φορτίζουν απ' τον λαιμό της τα άκρα της σκέψης της γυμνά.

Όπως γυρίζεις τα μέσα έξω και αποκαλύπτεται ο βόμβος, αποκλειστικά δυνατός όγκος κρουστών ν' ατενίσεις πέρα δίνοντας νόημα στην μετακίνηση - δρόμος φυγής. Εάν μετακινείσαι μόνος τότε θα πρέπει να συμμορφώνεσαι προς τις οδηγίες, εάν μεταφέρεις το πούπουλο νόημα μιας ανεξίτηλης σχέσης στην τούφα των βαμβακιών που μόλις σκάσανε μύτη στον θεσσαλικό κάμπο - ανάερη κοίτη διακυμάνσεων στην αχανή πεδιάδα νόημα για να περάσουμε σε άλλο βαγόνι, για αλλού - εκεί όπου μελετούν τα μάτια σου. Ο ρυθμός της ανάγνωσης αιωρείται έξω από το παράθυρο του διαμερίσματος του τραίνου παρακολουθώντας την μικρή Βόλβη ν' ανανεώνει την υγρασία της, τρυφερό αλφάβητο όπου τα αποσπάσματα της ομίχλης σχηματοποιούν μεταφορές μιας απροσδιόριστης εισόδου στα νερά της. Ο κος Μπλούμ στην αγκαλιά που σε οδηγεί στον πάτο, για να κόψεις τις κακές συνήθειες όπως Οδύσσεια του αφρού που είναι αφροδίσια - μια κι έξω φαινόμενο, στα βαθιά! Ο οδηγός ενεργοποιεί το σήμα κινδύνου

της γραφής διερχόμενος από προθήκες μαγαζιών, ειδικευμένων στα εδώδιμα κι εσπεριδοειδή βιβλία, που έχουν εβδομαδιαία ανελλιπώς ανανεούμενες προθήκες από νέους συγγραφείς σε σωστή εποχιακή συσκευασία και τίτλους που να σαγηνεύουν τους επιβάτες ακόμα και σε αναμονή σε άδειο μεταπολεμικό σταθμό - ανάγνωση να υπάρχει κι ο μηχανοδηγός σε δουλειά να βρίσκεται! Απ' όπου θέλει μας πάει μου φαίνεται, χάλασαν κι αυτές οι αναγνώσεις, σε αδιέξοδες διαδρομές μας οδηγούν. Τίποτα.

Ελάχιστες αμυχές στον γερμένο ελαφρά λαιμό της με προκαλούσαν να αισθανθώ το ρυθμικό λίκνισμα του τραίνου πάνω στις ατσαλένιες γραμματοσειρές. Κοιλιάδες του λευκού στο βάθος της θέας, τόπος, όπου το χιόνι δεν έλιωσε ή φως που εντοπίστηκε στις παρυφές της απότομης εναλλαγής της θέασης στην ταχύτητα του τραίνου, οπτασία. Γραμματοστοιχίες να διασχίζεις άγρια πυκνή βλάστηση, αισθήσεις. Σειρές ομίχλης ακολουθούν τις δενδροστοιχίες, όπως τις λέξεις οι βαθιές μυρωδιές της όταν τα μάτια θέλουν να βλέπουν γυμνά. Διαβάζεις τις λέξεις με νεύματα που αφήνουν να διανοηθείς το αδύνατο. Ένα ολόκληρο βράδυ με μια άγνωστη γλώσσα και σήμερα να μην αναγνωρίζω παρά μόνον τις αποσκευές της. Διάφανο δέρμα, βρόχινη φωνή με βαθιά μάτια. Το βαγόνι αυτό δεν με βγάζει εκεί που θέλω -στον επόμενο σταθμό θα περιμένω το τρένο της νύχτας.

Το όχημα προσπαθεί να πιάσει σταθμό κυριαρχείται πάντως από σκοταδισμό. Σκοτεινή περίοδος εισβολών στο σώμα της ανάγνωσης. Άγνωστες γλώσσες βρίσκονται καθισμένες η μία απέναντι από την άλλη περιμένοντας την κατάλληλη στιγμή να σηκωθούν από την θέση τους για να μπορέσουν να αναπτύξουν και πάλι τις διαδρομές που τόσο καλά γνωρίζουν. Πρώτο σώμα στρατού Αφίον Καραχισάρ. Μέσα στο βαγόνι με τις αναμνήσεις το φως τύφλωνε. Μέσα εκεί ακούστηκε πως η Μικρά Ασία χάθηκε σαν μικρό παιδί έπεφτε φως και με σκότωνε. Τα διαμερίσματα των βαγονιών δεν είναι κλειδωμένα κι οι ειδήσεις είχανε την δυνατότητα να μπαينوβγαίνουν , να μας ξαφνιάζουν. Αναβόσβηνε το φως στο βαγόνι κι έκαιγε τις σχέσεις αυτών που παίζανε την υπομονή τους κορώνοντας γράμματα, επιμένοντας πως θα ξαναδούν άσπρη μέρα ρουφώντας μέχρι τον πάτο κάθε στιγμή της πρόσκαιρης αυτής συνάντησής τους. Κυνήγησαν τον χρόνο σελίδα-σελίδα .

Πηγαίνοντας προς το σκοτεινό κρεβάτι υπήρχε εκεί το αυγό του Σεβάχ του Θαλασσινού από το παραμυθένιο βορινό πουλί μέσα στη νύχτα του κρεβατιού όλων των βορινών παραμυθένιων πουλιών. Μέσα από τις ρωγμές του χρόνου κύλησαν σπουδαίες στιγμές που ζήσαμε το φως κατάματα. Χαμηλό βαρομετρικό. Κάποιο βαγόνι αρχίζει να ξεκόβει, χάλασε ο καιρός, χάθηκε το βαγόνι σε πορεία που διασχίζει διαδρομές που δεν χαραχτήκαν στον χάρτη. Σύστημα ακραίων φαινομένων. Το μοναχικό βαγόνι φάντασμα συνθηκολόγησε με την μοίρα του και περιπλανήθηκε. Μάθαμε πως το βρήκαν παρατημένο έξω από την Λωζάννη. Το όχημα κυλάει στην οδύσσειά του. Η γραφή λαθρεπιβάτης που πάντα ερωτεύεται. Μυστήριο η εκμνηστήρευση, εκπόρνευση. Υπάρχει πάντα τέλος. Όπως όταν γυρίζεις σελίδα δεν ξέρεις. Κι αν οι υπόλοιπες σελίδες δεν γράφουν τίποτα; Δεν ήρθε η ώρα να κατέβω απ' αυτή την αποσπασματική διαδρομή. Η άγρια ανάσα της ατμομηχανής βογκούσε ολονυχτίς μηνύματα να προϋπαντήσουν την ηχώ στα βαθιά λαγούμια που σκάψανε στα όρη για να διαβεί - όπως στο μέτωπό του η τελευταία ρυτίδα όταν έμαθε την απώλεια μιας ακόμη λέξης από το λεξιλόγιο.

*Απόσπασμα από το ανέκδοτο βιβλίο *Ελλάς Εξπρές*. Τα τμήματα που χρησιμοποιήθηκαν από τον Οδυσσέα του Τζαίημς Τζόους είναι σε μετάφραση του Σ. Καψάσκη, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1990. Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Νέα Συντέλεια* το 2014 στην Αθήνα.